

Третій тип стратегії - це стратегія індустріалізації. Як і попередні стратегії, ця стратегія спрямована на стимулювання зростання національної економіки. Специфіка цієї стратегії полягає в тому, що вона базується на основі національної економіки. При реалізації цієї стратегії провідна роль відводиться державі, яка на різних рівнях повинна стримувати накопичення інвестиційних ресурсів та спрямовувати їх на збільшення промислового виробництва.

Сьогодні пріоритетом для України, так само як і для більшості країн світу, є подолання наслідків економічної кризи, створення конкурентоспроможної, інноваційної економіки, яка сприяє благополуччю громадян та забезпечує рівні можливості для них.

Література:

1. Чандрен Н. Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. Київ : видавництво «Наш формат», 2020. 288 с.
2. Козак Ю., Ковалевський В., Ліганенко І. Міжнародні стратегії економічного розвитку. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 356 с.
3. Закон України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року».

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кохтев К.П., здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Одним з напрямків розвитку організаційно-правових форм господарювання – створення асоціативних корпоративних моделей. Приватизація або процес трансформації знеособленої власності (державної чи колективної) у приватну, має принципове значення для сільського господарства України в двох основних аспектах: для посилення індивідуальної або групової мотивації власників в ефективному використанні ресурсів і забезпечення на цій основі економічного зростання; для утворення підприємств нового типу, орієнтованих на ринкові відносини [1]. Отже, приватизація сама по собі не є кінцевою метою реструктуризації сільського господарства. Це лише обов'язкова стадія формування нового типу підприємств у сфері виробництва й агробізнесу.

* Науковий керівник – Нагасв В.М., д.п.н., професор

Мета дослідження полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні механізму впровадження організаційно-правових структур управління сільськогосподарських підприємств.

Сучасні сільськогосподарські підприємства повинні стати основою інноваційної організаційної структури в системі менеджменту АПК. За цих умов одним з основних напрямків удосконалення організаційно-правової форми господарювання є створення організаційно-правової структури конгломератного типу [2]. Конгломератні організації – один з підходів до створення адаптивних організаційних структур. Так, в одному відділі фірми може використовуватися продуктова структура, в другому - функціональна структура, в третьому – проектна або матрична структура. Конгломератна організація - це «материнська» фірма, яка має декілька дочірніх дуже само-стійних підприємств [3; 4].

Формування багатоукладної системи виробництва сільськогосподарської продукції передбачає функціонування на рівних умовах виробничих господарств, агропромислових комбінатів, агрофірм, орендних колективів, орендарів, фермерських господарств, їх кооперативів, особистих підсобних господарств громадян [5; 6]. Щоб знати оптимальний напрямок подальшого розвитку підприємства і удосконалення його організаційно-правової форми господарювання у досліджуваному підприємстві – СВК «Дружба» нами проведено анонімне анкетування працівників. Коментуючи дані аналізу можна зробити декілька висновків:

1) на даному етапі більшість працівників виявляють бажання змінити організаційно-правову форму господарювання (68 %), що визначається в першу чергу поганою економічною ситуацією підприємства.

2) є досить велика кількість працівників (24 %), які визнають переваги існуючої ОПФГ – сільськогосподарського виробничого кооперативу.

3) приватну форму господарювання підтримало 19 % респондентів, що говорить бажання значної кількості працівників господарювати самостійно на основі приватної власності на засоби виробництва.

4) при організації власного підприємства селяни перевагу надають створенню індивідуального підприємства (15 %) та фермерського господарства (11 %).

5) суттєво також розділились і голоси опитаних з приводу вибору того, кому б вони хотіли передати в оренду земельний і майнові паї. Так 57 % хотіли б залишити земельні і майнові паї у власному користуванні і при необхідності надати їх в оренду.

З метою реалізації вищезгаданих вимог, закономірностей і принципів аграрної реформи нами пропонується створити на СВК «Дружба» асоціацію юридично самостійних товаровиробників корпоративного типу на основі відокремлення юридично самостійних суб'єктів підприємницької діяльності. Економічний механізм повинен об'єднати товаровиробників навколо внутрішнього і зовнішнього ринку. Модель співпраці може бути представлена у вигляді асоціації юридично самостійних суб'єктів підприємницької діяльності і госпрозрахункових виробничих підрозділів. Такий напрямок допоможе зберегти єдиний виробничо-господарський комплекс, забезпечити високу матеріальну зацікавленість кожного учасника конгломератного об'єднання.

Таким чином одним з найважливіших напрямків удосконалення організаційно-правового механізму управління с.-г. підприємств є формування на їх базі саморегулюючих, юридично і економічно самостійних виробничих і обслуговуючих суб'єктів господарської діяльності. Вони повинні функціонувати у вигляді демократично сформованих різноманітних організаційно-правових форм з різним ступенем відповідальності. Співпраця цих суб'єктів підприємницької діяльності в рамках асоціації допоможе зберегти цілісність великих товарних господарств і майнових комплексів і дасть змогу організувати конкуренте сільськогосподарське виробництво.

Новим підприємствам необхідна система управління, побудована «з низу догори», демократизація управління (виборність, підзвітність, субординація інтересів тощо), а також поєднання членського контролю з професійним менеджментом. Нова система аграрного менеджменту і регулювання виробничих взаємовідносин між окремими внутрішньогосподарськими структурами буде будуватися на основі двосторонніх угод; колегіальним органом, якому повноваження делегуються власниками; або змішаним.

Висновки. На сьогоднішній момент більшість власників земельних і майнових паїв СВК «Дружба» бажають створити нове підприємство на основі нової організаційно-правової форми господарювання. При цьому більшість членів кооперативу бажають працювати самостійно. З приводу вибору нової організаційно-правової форми господарювання маємо досить різноманітні думки. Проте більшість працівників впевнена у необхідності подальшого удосконалення діючого господарства шляхом оптимізації організаційно-правової форми господарювання і структури управління.

В умовах створення ринкового механізму господарювання важливо визначити пріоритетні напрямки концептуального розвитку підприємства, адже нова соціально-економічна ситуація потребує реструктуризації з утворенням адекватних організаційно-економічних структур, які орієнтовані на прибуткове ведення господарської діяльності. За цих умов одним з основних напрямків удосконалення організаційно-правової форми господарювання є створення організаційно-правової структури конгломератного типу. Конгломератні організації – один з підходів до створення адаптивних організаційних структур. Так, в одному відділі фірми може використовуватися продуктова структура, в другому – функціональна структура, в третьому – проектна або матрична структура.

Важливо зберегти великі масштаби виробництва (систему полів, сівозміни, тваринницькі приміщення, переробні потужності, виробничу інфраструктуру тощо), а також значні за обсягом ділові операції. Саме тому реформування аграрного сектору економіки повинно відбуватися у напрямку впровадження організаційно-правових структур асоціативного типу.

Література:

1. Мазнев Г.Є. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: навчальний посібник / Г.Є. Мазнев, М.М. Турченко, В.М. Нагасв та ін. Х. : ХДТУСГ, 2002. 206 с.
2. Макаренко П.М. Моделі аграрної економіки. К. : ННЦІАЕ, 2005. 682 с.
3. Нагасв В.М., Шевченко Е.А. Удосконалення структури управління у великих за розмірами державних аграрних формуваннях. *Вісник ХНАУ*. 2009. № 10. С. 111-119.
4. Нагасв В.М. Реформування організаційно-правових структур сільськогосподарських підприємств: Навчальний посібник. Х. : ХНАУ, 2002. 114 с.
5. Турченко М.М. Проектування раціональної організаційної структури управління структурних підрозділів організацій аграрного сектору АПК: навчальний посібник. Харків: ТОВ «СТАС», 2002. 42 с.
6. Саладей В.Н., Нагасв В.М. Організаційно-правові форми аграрного господарювання у контексті збереження та розвитку українського села. *Економіка АПК*. 2012. № 7. С. 9-14.